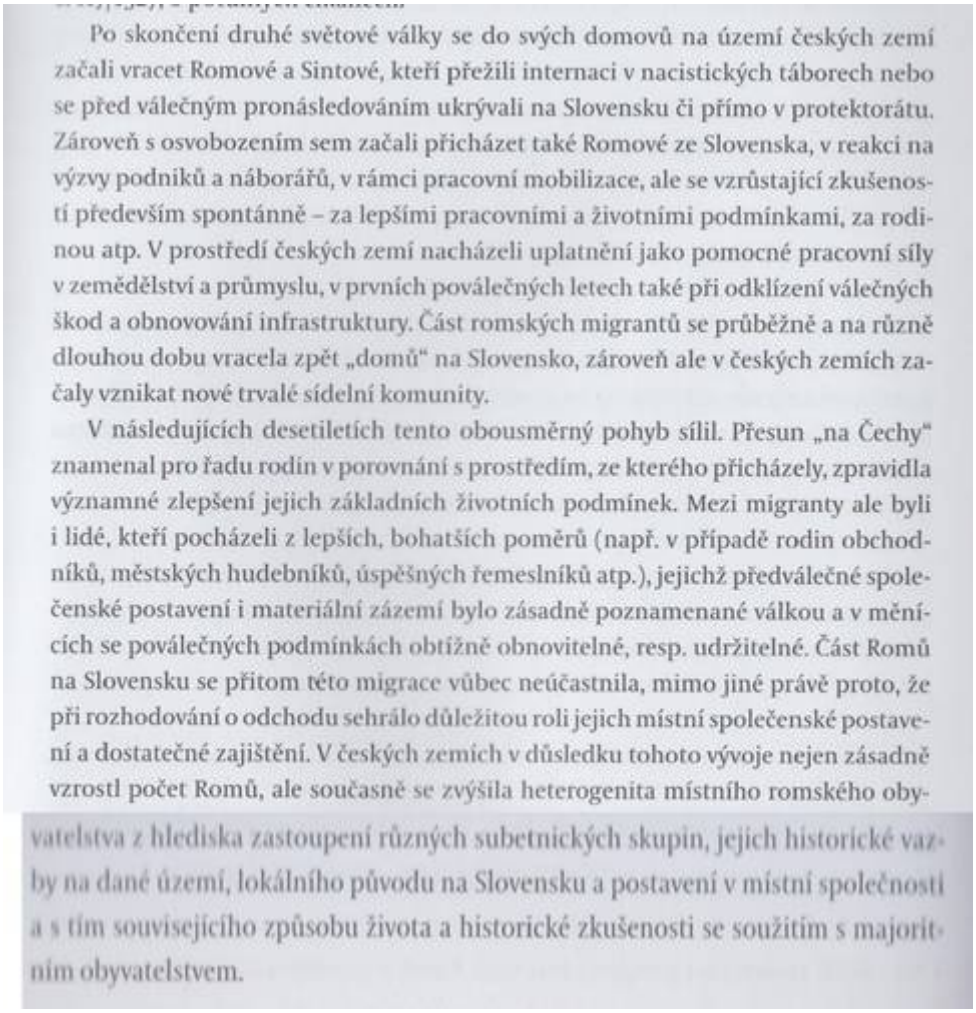
Sadílková, Helena: Poválečná migrace Romů v Československu

Po skončení druhé světové války se do svých domovů na území českých zemí začali vracet Romové a Sintové, kteří přežili internaci v nacistických táborech nebo se před válečným pronásledováním ukrývali na Slovensku či přímo v protektorátu. Zároveň s osvobozením sem začali přicházet také Romové ze Slovenska, v reakci na výzvy podniků a náborářů, v rámci pracovní mobilizace, ale se vzrůstající zkušeností především spontánně – za lepšími pracovními a životními podmínkami, za rodinou atp. V prostředí českých zemí nacházeli uplatnění jako pomocné pracovní síly v zemědělství a průmyslu, v prvních poválečných letech také při odklízení válečných škod a obnovování infrastruktury. Část romských migrantů se průběžně a na různě dlouhou dobu vracela zpět „domů" na Slovensko, zároveň ale v českých zemích začaly vznikat nové trvalé sídelní komunity.

V následujících desetiletích tento obousměrný pohyb sílil. Přesun „na Čechy" znamenal pro řadu rodin v porovnání s prostředím, ze kterého přicházely, zpravidla významné zlepšení jejich základních životních podmínek. Mezi migranty ale byli i lidé, kteří pocházeli z lepších, bohatších poměrů (např. v případě rodin obchodníků, městských hudebníků, úspěšných řemeslníků atp.), jejichž předválečné společenské postavení i materiální zázemí bylo zásadně poznamenané válkou a v měnících se poválečných podmínkách obtížně obnovitelné, resp. udržitelné. Část Romů na Slovensku se přitom této migrace vůbec neúčastnila, mimo jiné právě proto, že při rozhodování o odchodu sehrálo důležitou roli jejich místní společenské postavení a dostatečné zajištění. V českých zemích v důsledku tohoto vývoje nejen zásadně vzrostl počet Romů, ale současně se zvýšila heterogenita místního romského obyvatelstva z hlediska zastoupení různých subetnických skupin, jejich historické vazby na dané území, lokálního původu na Slovensku a postavení v místní společnosti a s tím souvisejícího způsobu života a historické zkušenosti se soužitím s majoritním obyvatelstvem.

Zdroj:
Sadílková, Helena. 2018: (Ne)chtění spoluobčané. Romové v poválečném Československu. In: Pažout, J., Kotrmann, K.: „Nechtění" spoluobčané. Skupiny obyvatel perzekvovaných z politických, národnostních náboženských i jiných důvodů v letech 1945-1989. , Praha, Liberec: Ústav pro studium totalitních režimů – Technická univerzita v Liberci, str. 98-115.